D17

Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

LKA

Europos LIETUVIS

Nr. 47 (2082) Londonas, 1989 m. gruodžio 6 d. XLIII

TEISIAMI LIETUVIAI UŽ ATSISAKYMĄ TARNAUTI RUSŲ KARIUOMENĖJE

Apie 1300 lietuvių yra, iki šiol, atsisakę nuo karo tarnybos Raudonojoje armijoje. Karinis komisariatas reikalauja iškelti bylas prieš 14 tokių atsisakusių tarnauti krašto okupantui.

Jau 18 tokių bylų iškelta. S. Bulotos, E. Rurgio, R. Stanavičiaus, ir Žilvino Ražmino bylos jau perduotos teismui. Žilvinas Ražminas yra Laisvės Lygos Šaulių skyriaus narys. Lietuviai atsisako tarnauti Raudonoj armijoj, remdamiesi tarptautine teise, kuri draudžia versti okupuoto krašto žmones tarnauti okupanto kariuomenėje. Faktai rodo, kad Raudonon armijon patekę lietuviai tampa ypatingi neapykantos taikiniai. Lapkričio 17 d. Vilniaus geležinkelio stotyje pora tūkstančių žmonių sutiko karstą lietuvio kareivio Jauniaus Pikūno. Pikūnas , gimęs 1961 m., buvo paimtas į Raudonąją armiją iš Panevėžio. Kuriama komisija tirti kaip jis žuvo.

NORI SUSTABDYTI KARINIUS ŠAUKIMUS,

Sąjūdžio 8-toji sesija, įvykusi spalio 24 d., svarstė jaunuolių karinės tarnybos klausimą ir nutarė prašyti Lietuvos TSR Aukščiausiosios tarybos sustabdyti jaunuolių šaukimą į okupacinę kariuomenę. Įdomu pastebėti, kad Sąjūdžio seimo rezoliucija remiasi tais pačiais argumentais ir tarptautinėmis konvencijomis, kurių pagrindu Lietuvos Laisvės Lyga paskelbė karinių bilietų grąžinimo akciją. Spalio 22 d. Laisvės Lyga ir jaunalietuviai surengė mitingą Kalnų parke protestuojant prieš Lietuvos jaunuolių ėmimą į tarybinę armiją. Taip pat įvyko eitynės į Lenino rajono karinį komisariatą bei piketas prie centrinio jaunuolių paskirstymo punkto. Akcijos metu grąžinta 26 prirašymo liudijimai ir kariniai bilietai. Pasak šiuo metu JAV-bėse viešinčio Lygos lyderio Antano Terlecko, ligi šiol yra sugrąžinta arti 900 karinių bilietų.

* * *

Spausdiname Sąjūdžio Seimo rezoliuciją karinės tarnybos klausimu.

1940 metais Lietuva buvo TSRS okupuota ir aneksuota. Tokią išvadą padarė Lietuvos TSR Aukščiausiosios tarybos komisija 1939 metų Vokietijos-TSRS sutarties pasėkmėms tirti. Šios išvados Lietuvoj niekas oficialiai nepaneigė. Ženevos konvencijos, kurią 1954 metais TSRS ratifikavo, 51-ame paragrafe tvirtinama, kad okupuojanti valstybė negali versti globojamus asmenis tarnauti jos ginkluotosiose ar pagalbinėse pajėgose. Remdamiesi šiuo dokumentu ir vadovaudamiesi Lietuvos TSR konstitucijos 70-tuoju straipsniu, reikalaujame, kad Lietuvos TSR Aukščiausioji taryba:

1. Sustabdytų TSRS gynybos ministro įsakymą dėl jaunuolių šaukimo į tarybinę armiją;
2. Sustabdytų Lietuvos TSR Baudžiamojo kodekso 74-to straipsnio vykdymą, numatantį teisminį jaunuolių persekiojimą už atsisakymą tarnauti tarybinėje armijoje;
3. Uždraustų milicijai be prokuroro sankcijos paimti jaunuolius ir juos perduoti kariškiams. Kol šie klausimai bus sprendžiami, siūlome priimti nutarimą, kad nuo karinės prievolės būtų atleisti tie jaunuoliai, kurie pareikš norą dirbti pagal sutartį Lietuvos TSR milicijos padaliniuose, sanitarais invalidų ir vaikų namuose, medicininėse įstaigose.

LIC

GEDIMINAIČIAI PROTESTAVO

Lapkričio 15 d. Lietuvoje įvyko Gediminaičių mitingas prie Švietimo ministerijos, reikalaujant atsistatydint švietimo Ministerį Zabulį, kuris davė nurodymą sugriaut architektūrinį paminklą, katalikų vienuolyną Vilniaus senamiestyje.

LIC

EKONOMINIAI SAVARANKIŠKA LIETUVA

Lapkričio 27 d. Sovietų parlamentas Maskvoje, po karštų debatų, 296 balsais prieš 67, priėmė įstatymą suteikiantį Baltijos Respublikoms Lietuvai, Latvijai ir Estijai teisę savarankiškai, atskirai nuo Maskvos, tačiau Sovietų Sąjungos respublikų federacijos rėmuose, rūpintis savų kraštų ekonomine gerove. Nuo 1990 m. sausio 1 d. Lietuvos TSR vyriausybė iš visasąjunginio pavaldumo perima Lietuvos teritorijoje esantį ūkį, jo valstybinį reguliavimą, savarankiškai tvarko finansų, bankų, kreditų ir pinigų sistemas, sudarinėja krašto biudžetus, užmezga su užsieniu ekonominius ryšius ir su jais sudaro sutartis.

Pabaltijo kraštų ekonominį savarankiškumą Sovietų parlamente rėmė ir pats prezidentas Gorbačiovas bei jo paskirtas ekonominių reikalų perestroikos atstovas, ministro pirmininko pavaduotojas Leonid Abalkin, tačiau prezidentas Gorbačiovas taip pat kategoriškai pasisakė prieš bet kokią respublikų politinę nepriklausomybę.

Ekonominis savarankiškumas glaudžiai siejasi su nuosavos valiutos įvedimu. Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja, TSRS Aukščiausios Tarybos deputė Kazimiera Prunskienė savo pranešime („Tiesa", Nr. 220-221, VIII.23 d.) apie Lietuvos pinigų įvedimą pasakė: „Noriu atsakingai pranešti Lietuvos žmonėms, kad lietuviški pinigai — litai gali būti įvedami neatliekant pinigų reformos, t.y. rublius į litus verčiant santykiu 1:1, jokiu būdu nepažeidžiant gyventojų interesų. Atvirkščiai — savais pinigais apsaugant rinką ir įvaldant infliacijos procesus sudarysime daug geresnes ekonomines ir socialines sąlygas".

Šių metų gegužės 18 dieną Lietuvos Aukščiausioji Taryba priėmė Lietuvos Konstitucijos 11 straipsnio pataisas ir Ekonominio savarankiškumo įstatymą. Lapkričio 27 d. Ekonominio savarankiškumo įstatymas Pabaltijo respublikoms buvo priimtas Sovietų parlamente Maskvoje. Tai būtų pirmosios pakopos žengiant į politinę nepriklausomybę.

Nuo dabar intensyviai stebėsime atsiskleidžiančias lietuvio genijaus ir patrioto neapribotas gelmes; kai vienas rūpinsis krašto gyventojų fiziniu gerbūviu, antrasis — politine Lietuvos nepriklausomybe.

ELR

DIRBKIME IR KOVOKIME

Mieli ir brangūs lietuviai,

Mes labai džiaugiamės, kad, mus Amerikoj šiuo metu lanko Lietuvos Laisvės Lygos Tarybos narys Antanas Terleckas, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio atstovas Antanas Buračas, vienas iš Lietuvos Helsinkio grupės bei Krikščionių Demokratų Sąjungos steigėjų Viktoras Petkus ir Lietuvos Demokratų Partijos Tarybos Prezidiumo narys Jonas Mugevičius.

Jie visi dalyvavo XI Amerikos lietuvių kongrese Los Angeles, ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seime Baltimorėje. Abiejuose šiuose suvažiavimuose mes turėjome progos giliai ir plačiai išsikalbėti, išdiskutuoti pavergtos Lietuvos laisvinimo bylą, suprasti ir pasidalinti sunkumais, kuriuos mes sutinkame laisvės kovos kelyje, ir apsvarstyti geriausias galimybes ir mūsų visų lietuvių pavergtos Lietuvos laisvinimo organizacijų įvairias nuomones ir nusistatymus Lietuvos laisvinimo bylos klausimais, ir padėti pastangas jų vieningam sujungimui bendrame šiame taip sunkiame Lietuvos laisvinimo darbe.

Jūsų pavergtos Lietuvos atstovams buvo sudarytos galimybės aplankyti daugelį Amerikos lietuvių kolonijų, taip pat Jungtinių Amerikos Valstijų Senatą ir Atstovų Rūmų narius, valdžios pareigūnus, įvairias komisijas ir Amerikos spaudos atstovus, su jais pasikalbėti ir painformuoti apie padėtį dabarinėje Lietuvoje ir Lietuvos lietuvių troškimą būti laisvais ir nepriklausomais.

Mes kviečiame ir norime, kad Lietuvos laisvės kovoje dalyvautų visi lietuviai ir net tautiniai atgimę, laiku susipratę, nuo Maskvos diktatų norintieji atsisakyti komunistai.

Įvykiai Vengrijoje ir Lenkijoje, o ypatingai dideli bei staigūs pasikeitimai Rytų Vokietijoje ir prasidėję judėjimai Čekoslovakijoje ir Bulgarijoje turėtų būti pamokantis pavyzdys ir priminimas, kad visos diktatūrinės, tirono valdomos sistemos negali išsilaikyti ir eventualiai sugriūna. Šia linkme eina ir totalitarinė domunistinė diktatūra ir jau yra tik laiko klausimas kada ir jos imperija subyrės. Nei vienas lietuvis neturėtų prisidėti prie šios imperijos išlaikymo. Priešingai, mes visi bendrai turime dėti visas pastangas, kad Sovietų Sąjungoje ir pavergtoje Lietuvoje vėl galėtų atgimti ir pradėti veikti įvairios demokratinės partijos ir demokratiški įstatymai, sukurti Lietuvos konstitucijos ir pačių lietuvių valdomi ir tvarkomi.

Mums nereikia jokių naujų konstitucijų ar naujų keičiamų įstatymų. Lietuvos konstitucija buvo sukurta pagal Vakarų valstybių priimtus demokratinius visuomeninius principus ir mes norime jais vadovautis. Laikinas Lietuvos valstybės egzistavimas yra pertrauktas Hitlerio-Stalino pakto ir jo tebesitęsiančių pasekmių. Lietuvos okupacija yra nepripažįstama Jungtinių Amerikos Valstijų ir daugelio kitų Vakarų valstybių. Mūsų visų bendros pastangos, ypatingai šiandieną, yra kaip galima greičiau įvykdyti Hitlerio-Stalino pakto panaikinimą ir, kad pilnas Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymas būtų kuo greičiau įgyvendintas.

Mes smerkiame ir griežtai atmetame Pravdoje 1989 m. lapkričio 12 d. paskelbtą sekretoriaus Gorbačiovo pareiškimą, kad pluralistinė partinė sistema yra nepriimtina ir kad jis tai atmeta ir kad Pabaltijo valstybės nustotų kalbėti apie bet kokią laisvę. Taip pat griežtai atmetame ir jo grąsinimą Lietuvos komunistų partijai, kad ji ateinančiame savo suvažiavime nedrįstų kelti Lietuvos komunistų partijos nepriklausomumą nuo Maskvos. Tai yra grubus kišimasis į jam nepriklausomos, okupuotos respublikos vidaus reikalus. Tai paneigia jo pačio, sekretoriaus Gorbačiovo, ankstyvesnius pareiškimus dėl „glasnost" atvirumo ir demokratinių procesų reformų išvystymo Sovietų Sąjungoje.

Mieli broliai ir sesės lietuviai, mes ypatingai šiandieną turime dar stipriau ir dar vieningiau atmesti visus bandymus mus skaldyti ir silpninti. Priešingai, dėkime visi visas savo galimas jėgas ir pastangas, dirbkime kartu, kad mūsų tėvynė Lietuva vėl taptų laisva. Amerikos lietuviai yra padavę pareiškimą prezidentui Bushui prieš jo pasimatymą su sekretorium Gorbačiovu kuriame yra prašoma, kad Pabaltijo valstybių klausimas būtų iškeltas ir pareikalauta atstatyti nepriklausoma Lietuva, Latvija ir Estija. Tad dirbkim, kovokim visi kartu dėl laisvos, nepriklausomos Lietuvos.

Jūsų, **dr. Kazys Bobelis,**
VLIKo Pirmininkas

ELTA

KREIPIMASIS Į PREZ. BUSH

Lietuvos Informacijos Centrą New Yorke pasiekė Lietuvos opozicinių politinių partijų ir visuomenės organizacijų įgaliotinių laiškas JAV Prezidentui:

JAV PREZIDENTUI
JE DŽORDŽUI BUŠUI

Mes, Lietuvos opozicinės politinės partijos ir visuomenės organizacijos, giliai gerbiame ir padėką reiškiame JAV vyriausybei, kuri pusę šimtmečio nuosekliai laikos Pabaltijo valstybių neteisėto okupavimo ir priverstinio inkorporavimo į TSRS sudėtį *nepripažinimo politikos,* tuo labai paremdama už savo laisvę ir nepriklausomybę kovojančią Lietuvą.

Prašome Jus Lietuvos Respublikos valstybės nepriklausomybės statuso atkūrimo klausimą aptarti Vidužemio jūros baseine vyksiančiose Jūsų ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko Michailo Gorbačiovo derybose.

Giliai gerbdami ir pasikliaudami — Lietuvos opozicinių politinių partijų ir visuomenės organizacijų įgaliotiniai (pasirašo):

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis — Arūnas Žebriūnas,

Lietuvos Laisvės Lyga — Jurijus Radovičius,

Lietuvos Demokratų Partija — Petras Pečeliūnas,

Tarptautinės Žmogaus Teisių Asociacijos Lietuvos Skyrius — Auksė Aukštikalnienė,

Lietuvos Socialdemokratų Partija — Mečys Šaltenis,

LPS Darbo Bendrija „Labora" — Leonas Kerosierius,

Lietuvos Savitarpio Pagalbos Sąjunga — Edvardas Satkevičius,

Lietuvos Humanizmo ir Pažangos Partija — Algirdas Kizevičius,

Lietuvos Politinių Kalinių Gelbėjimo Komitetas — Povilas Pečeliūnas,

Lietuvos Darbininkų Sąjunga — Juozas Janonis,

Lietuvių Tautininkų Sąjunga — Rimantas Matulis,

Lietuvos Partizanų Judėjimas — Vytautas Milvydas,

Lietuvos Žaliųjų Partija — Rimvydas Kriukelis,

Lietuvos Helsinkio Grupė — Tomas Venclova,

Lietuvos Krikščionių Demokratų Sąjunga — Viktoras Petkus,

Lietuvos Tautinio Jaunimo Sąjunga „Jaunoji Lietuva" — Stasys Buškevičius,

Lietuvos Krikščionių Demokratų Partija — (parašas),

Lietuvos Jaunimo Sąjunga „Neo-Lituania" — Edvardas Kriščiūnas.

LIC

IŠVYKO Į LIETUVĄ

Lietuvos Socialdemokratų Partijos Užsienio Delegatūros narys Klemensas Tamošiūnas lapkričio 28 d. išvyko į Vilnių dalyvauti gruodžio 2-3 dienomis ruošiamame Lietuvos Socialdemokratų Partijos suvažiavime. Jam faksu iškvietimą prisiuntė K. Antanavičius. Klemensas Tamošiūnas š.m. balandžio mėn. DBLS suvažiavime buvo išrinktas į Sąjungos Centro Valdybą bei LNB-vės direkciją ir eina Lietuvių Namų Londone atsakingo direktoriaus pareigas.

LIETUVOJE

Lietuvių kalbos metai

LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas nutarė paskelbti 1990 metus Lietuvių kalbos metais. Rekomenduojama leidykloms ir organizacijoms plačiai remti ir propaguoti Lietuvių kalbos metų idėjas bei renginius, aktyviai įgyvendinti valstybinės kalbos statusą.

Sutrumpino pavadinimus

Spalio 23 d. LTSR AT Prezidiumas nutarė pakeisti aukštųjų mokyklų pavadinimus:

Vilniaus valstybinį V. Kapsuko universitetą vadinti Vilniaus universitetu;

Kauno Antano Sniečkaus politechnikos institutą — Kauno politechnikos institutu;

Šiaulių K. Preikšto pedagoginį institutą — Šiaulių pedagoginiu institutu;

LTSR valstybinę konservatoriją — Lietuvos konservatorija.

Tautos šventės

AT Prezidiumo sekretorius L. Sabutis paaiškino „Tiesos" korespondentui, kad pokario laikotarpiu pirmą kartą įstatyminių aktu Šv. Kalėdų diena paskelbta šventės diena. Šis įsakas priimtas „pageidaujant daugeliui Lietuvos gyventojų". Kaip ir „mirusiųjų pagerbimo dienos" — lapkričio 1 d. — tautos tradiciją išsaugoti daug padėjo Bažnyčia.

L. Dabutis pasakė, jog siūloma ir Vasario 16-ąją padaryti valstybine švente. Motinos diena bus minima gegužės pirmąjį sekmadienį, o Gedulo ir vilties diena — birželio 14-ąją.

Mirė G. Jackevičiūtė

Spalio 17 d. Vilniuje mirė lietuvių scenos veteranė, dramos artistė Galina Jackevičiūtė.

Gimusi 1911 m. kovo 14 d. Peterburge, G. Jackevičiūtė baigė Kaune Valstybės teatro vaidybos studiją ir nuo 1932 m. pradėjo dirbti Šiaulių dramos teatre. Vėliau vaidino Klaipėdoje ir Vilniuje. Palaidota Petrašiūnų kapinėse.

Pabaltijo veiklos koordinacija

Rygoje įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybinių delegacijų konferencija, kurioje nutarta sutartinai veikti TSRS Aukščiausioje Taryboje svarstant ekonominio savarankiškumo ir kitus projektus. Taip pat sutarta koordinuoti Pabaltijo respublikų veiksmus 1990 metais įvedant čekius ir vėliau pereinant prie respublikų valiutos. Kalbėta apie pasiūlymus atidaryti bendras atstovybes tiek užsienio šalyse, tiek TSRS regionuose. Delegacijų darbo protokolą pasirašė Pabaltijos respublikų Ministrų Tarybų pirmininkų pavaduotojai K. Prunskienė, M. Ramanas ir E. Savisaras.

Turizmo suvaržymai

Turistų antplūdis iš „socialistinių" Rytų Europos šalių, pirmoje eilėje iš Lenkijos, neigiamai atsiliepia į Lietuvos gyventojų aprūpinimą maistu ir pramoninėmis prekėmis. Todėl nuo spalio 20 dienos „brolišku" Rytų Europos respublikų gyventojams įvažiuoti į Lietuvą bus leidžiama tik vieną kartą per metus. Taip pat Lietuvos gyventojams išvažiuoti į ESPT šalis leidimai bus išduodami tik vieną kartą per metus, išskyrus tokius atvejus, kaip kelionė į giminaičių vestuves, laidotuves ar panašiai. Laikinai sustabdytas iš Lietuvos siuntinių siuntimas į Lenkiją.

Pagerbtas K. Korsakas

Rašytojo ir literatūros kritiko Kosto Korsako gimimo 81-osioms metinėms paminėti Mokslų Akademijos salėje, Vilniuje, buvo suruošta mokslinė konferencija.

Akademikas Jonas Lankutis, kalbėdamas apie Kosto Korsako veiklos ir kūrybos problemas, palietė „pavojingą vaidmenį", kurį buvo lemta prisiimti K. Korsakui Lietuvos sukrėtimų gelbėtojo vaidmuo. K. Korsakui rūpėjo bendrieji krašto interesai, lietuvių kalba, tautosaka, raštija, literatūra.

Akademiko Kosto Korsako gimtajame Pašvitinio kaime, Pakruojo rajone, atidengta memorialinė lenta.

SVETIMOJE SPAUDOJE

Italijos katalikų universiteto mėnraštis „Vita e Pensiero" — Gyvenimas ir Mintis — paskutiniame savo numeryje atspausdino Guido Michelini penkių puslapių straipsnį „Betarpiški susitikimai su atgimstančios Lietuvos vyskupais". Michelini straipsnyje atpasakoja savo susitikimus su Lietuvos kardinolu Vincentu Sladkevičium ir Vilniaus arkivyskupu Julijonu Steponavičium, supažindamas žurnalo skaitytojus su kardinolo ir arkivyskupo pokalbių metu padarytais pareiškimais, atskleidžiančiais dabartinę Bažnyčios padėtį Lietuvoje, jos rūpesčius ir viltis. Įlgame straipsnio įvade Michelini pateikia kardinolo Sladkevičiaus ir arkivyskupo Steponavičiaus biografijas, primindamas, kad abu ganytojai ilgą laiką buvo valdžios ištremti iš savo vyskupijų vien dėl to, kad pagal savo sąžinę bekompromisiniai vykdė jiem patikėtą apaštalinę misiją. Michelini iškelia labai reikšmingą katalikų Bažnyčios vaidmenį atgimstančioje lietuvių visuomenėje. Bažnyčios sąlytis su tauta, rašo straipsnio autorius, įspūdingai išryškėjo šių metų birželio keturioliktąja, kai Vilniuje, kardinolo ir arkivyskupo vadovaujamomis pamaldomis, buvo iškilnigai atžymėtos Stalino ir jo bendrininkų įsakymu įvykdytų Lietuvos gyventojų masinių deportacijų 39-osio metinės. Ta proga buvo pašventinta tremtinių koplyčia Vilniaus katedroje, buvo pašventinti ir neseniai atstatyti, dabar Vilniaus panoramą vėl dominuojantys Trys balti kryžiai, kuriuos komunistinė valdžia nugriovė penktame dešimtmetyje. Kardinolas ir Vilniaus arkivyskupas savo pamoksluose santūriai, bet ir drąsiai prisiminė tragiškosius 1940-ųjų metų įvykius, kai šimtai tūkstančių lietuvių, Maskvai siekiant lengviau surusinti Lietuvą, sovietinės valdžios įsakymu buvo deportuoti į Sibirą. Kardinolas savo žodyje ryškiai iškėlė katalikų diskriminavimą politinėje sistemoje, kurioje dar ir dabar pirmenybė yra suteikiama ateizmui.

Įvykusiuose betarpiškuose susitikimuose su kardinolu Sladkevičium ir arkivyskupu Steponavičium, straipsnio autorius susidarė įspūdį, kad abiejų ganytojų nuomonės apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje pilnai sutampa. Tiek kardinolas, kaip ir arkivyskupas pažymėjo, kad Stalino laikais ir vėliau, valdžios esminis tikslas buvo sunaikinti Bažnyčią ir katalikų tikėjimą Lietuvoje. Buvo naudojamos įvairios priemonės, bet tikslas buvo vienas — sunaikinti katalikybę. Kaip tik tuo metu, pažymėjo kardinolas Sladkevičius, pasirodė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, atlikusį nepaprastai svarbų vaidmenį religiniame gyvenime. Kronika suteikė galimybę tautai pagaliau prabilti. Kardinolas Sladkevičius taip pat pažymėjo, kad Bažnyčia negali būti atskirta nuo Valstybės, nes Bažnyčios gyvenimas yra neatskiriamai susijęs su visos tautos gyvenimu. Bažnyčios rūpesčiai yra drauge ir tautos rūpesčiai. Kardinolas klausė, kodėl Jungtinių Tautų Organizacija neprotestuoja prieš tokią „apartheido" apraišką. Pasaulis tyli, ir tylėdamas tampa neteisingumo šalininku. Aš tai pasakau ir Vakarų žurnalistam, kalbėjo kardinolas, jų klausdamas: Kur jūs buvote mum pačiais sunkiausiais laikais? Kodėl tik dabar pradedate mumis domėtis, kai mes jau patys galime kalbėti? Jūsų pagalba, jūsų atyda ankščiau mum būtų buvusi labai naudinga. Jūs būtumėte galėję skelbti pasauliui mus sunaikinti siekusios politinės sistemos mum daromas skriaudas.

Kardinolas Sladkevičius, baigdamas pažymėjo, kad Bažnyčios ir tautos tikslai ir šiandien pilnai sutampa: ir Bažnyčia ir tauta siekia laisvės. Dėl to ir jaunimas, pridūrė kardinolas, šiandien su pagarba žvelgia į Bažnyčią. Jei Bažnyčia ir tauta atgaus laisvę, viskas bus įmanoma.

Taip pat ir Vilniaus arkivyskupas Julijonas Steponavičius pokalbyje su straipsnio autoriumi Guido Michelini, pažymėjo, kad ir Bažnyčia ir tauta gyvena ta pačia viltimi: išaušo aušra, tad dabar laukiame, kad patekėtų saulė. Arkivyskupas atkreipė dėmesį, kad dar nėra panaikinti tikinčiuosius diskriminuojantys įstatymai, bažnyčios tebėra valstybei priklausantis turtas, mum nieko nėra duodama, kalbėjo arkivyskupas, mums neduoda net popieriaus katalikiškai spaudai. Tačiau, arkivyskupas pripažino, kad nors įstatymai dar nėra pakeisti, valdžia yra tolerantiškesnė Bažnyčios atžvilgiu: dabar kunigam jau leidžiama katekizuoti vaikus, leidžiama kurti katalikiškas organizacijas. Bet ateitis, dar neaiški. Arkivyskupas Steponavičius, baigdamas, pažymėjo, kad Bažnyčia trokšta auklėti jaunimą, kad pažintų tikėjimo tiesą, kad įsigytų religinę sąmonę ir pramoktų krikščioniškai gyventi. Tik tokiu būdu, pažymėjo arkivyskupas Steponavičius, galima bus susilaukti mūsų tautos dvasinio atsinaujinimo, kurį neišvengiamai lydės ir visos Lietuvos atgimimas.

VAT.R

TARPTAUINĖ ŽMOGAUS TEISIŲ KONFERENCIJA VILNIUJE?

Sąjūdžio laikraštis „Respublika" rugsėjo 16 d. pranešė, kad ateinančių metų rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais Vilniuje planuojama surengti antrąją tarptautinę žmogaus teisių konferenciją. Zbigniew Romaszewski, naujojo Lenkijos senato narys ir vienas iš „Solidarumo" vadovų buvo pakvietęs Sąjūdžio atstovus Petrą Vaitiekūną ir Arūną Degutį į Lenkiją tartis šiuo klausimu. Pasitarimuose dalyvavo Čekoslovakijos, Jugoslavijos, Vengrijos, VFR, Olandijos, Prancūzijos ir kitų šalių atstovai. Į organizacinį ir konsultacinį komitetą yra pakviesti Vytautas Landsbergis ir Andriejus Sacharovas, kurio tikimasi susilaukti konferencijoje.

ELTA

AR ŠVEICARIJOS VALDŽIA BLOKUOJA LIETUVOS DOKUMENTUS?

Lietuvos imtynių federacijos pirmininkas Pranciškus Eigminas rugsėjo 7 d. *Tiesoje* tvirtina, kad Šveicarijos vyriausybė, vengdama diplomatinių keblumų su TSRS, uždraudė duoti bet kokią informaciją apie Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) egzistavimą prieš sovietų okupaciją. Savarnkiškumo siekiančios ir į tarptautines federacijas LTOK pripažinimą. Bet lietuvių draugai vis dar negali prieiti prie prieškarinių dokumentų Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) būstinėje, Lozanos (Lausanne) mieste. Šveicarijos komercinio banko direktorius E. Kantinis (Cantini) pareiškė, jog prašė Lozanoje prieškarinio LTOK veiklos dokumentų kopijų, tačiau gavo neigiamą atsakymą. Prie LTOK dokumentų nepavyko prieiti ir vienam Italijos komersantui bei žurnalistui.

ELTA

LPS SEIMO NUTARIMAS

Iš esmės pritardamas Sąjūdžio spaudos žurnalistų komunikato teiginiams, Sąjūdžio Seimas pareiškė:

1. Sąjūdis pasisako už spaudos laisvę, paremtą atsakomybe žmoniškumui ir Lietuvai, kaip esminę demokratijos sąlygą.

2. Spaudos laisvė grindžiama tuo, kad kiekviena Lietuvos organizacija, judėjimas, jų tarpe ir Sąjūdis ar atskiri piliečiai turi teisę laisvai leisti savus leidinius.

Vadovaudamais šiomis nuostatomis, Sąjūdžio Seimas nutaria:

1. Santykiai tarp Sąjūdžio kaip leidėjo ir Sąjūdžio spaudos leidinių grindžiami Sąjūdžio įstatais ir sutartimis.

Leidybines teises Sąjūdžio spaudai turi Seimo Taryba, miestų ir rajonų tarybos bei kiti struktūriniai padaliniai.

2. Sąjūdžio leidinio redkolegiją ir redaktorių tvirtina leidėjas. Redaktorius formuoja redakciją. Redkolegija reguliariai informuoja leidėją apie leidinio būklę.

3. Visus santykius su Sąjūdžio leidinių redakcijomis leidėjai grindžia sutartimis, kuriose garantuojama ir redakcijos darbuotojų socialinė apsauga bei numatoma, kuri leidinio pelno dalis pervedama į Sąjūdžio sąskaitą. Visus ginčus tarp leidėjo ir leidinio redakcijų, nepavykus išspręsti tarpsavyje, sprendžia Seimo Taryba ir Seimas.

4. Redakcijos savo kūrybiniame darbe laikosi Sąjūdžio programos ir dokumentų politinės linijos.

5. Abi pusės (leidėjas ir redakcija) pasilieka teisę nutraukti sutartį, jei vieną iš pusių nevykdo sutartyje numatytų sąlygų.

6. Sudaryti Seimo komisiją, kuri, vadovaudamasi „Sąjūdžio Seimo nutarimu dėl Sąjūdžio spaudos", esant reikalui, kontroliuotų sutarčių tarp laidėjų ir Sąjūdžio leidinių redakcijų sudarymą ir apie šį darbą referuotų Seimui.

7. Iki 1990 m. sausio 1 d. turi būti sudarytos sutartys tarp leidėjų ir Sąjūdžio leidinių redakcijų. Esamos Sąjūdžio leidinių redakcijos, atsisakiusios sudaryti sutartis su leidėjas, netenka teisės naudotis Sąjūdžio vardu. Sąjūdžio Seimo nutarimu nuo tokių leidinių viešai atsiribojama.

TRUMPOS ŽINIOS

„SOROS" FONDAS LIETUVOJE

Spalio 25 dieną Vilniuje, grupė Persitvarkymo Sąjūdžio seimo tarybos narių susitiko su amerikiečių vadinamojo „Soros" fondo atstovais ir jo pirmininku Džordžu Soros. Šis kultūrinio pobūdžio fondas rūpinasi santykių gerinimu tarp Rytų ir Vakarų, siekia materialiniai padėti į demokratiją pradedančiom žengti socialistinės sistemos šalim. Vizito Vilniuje tikslas buvo — išnagrinėti padėtį Pabaltijo kraštuose, paruošti sąlygas fondo padalinio įkūrimui Lietuvoje. Delegacijos vadovas Džordžas Soros pastebėjo, kad toks padalinys galėtų rūpintis, pavyzdžiui, Baltijos jūros apsauga. Jis taip pat siūlė siųsti jaunus lietuvius specialistus į Talino arba Budapešto manedžmento institutus, kuriuos globoja „Soros" fondas. Sąjūdžio seimo tarybos nariai, iš savo pusės, siūlė galimus Fondo veiklos projektus Lietuvoje.

SIA

NESILIAUJA KRATOS?

Kaip rašo užsienio spauda, nesankcijonuotų kratų nelemtas įprotis sovietų valdomoje Lietuvoje dar nėra išnykęs ir dabartiniu vadinamojo persitvarkymo laiku. Spauda informuoja, kad spalio septynioliktąją grupė asmenų padarė kratą Kauno medicinos instituto viename skyriuje. Kauno miesto Lenino rajono VRS įgaliotinis Kačinskas ir du nežinomi civiliai, kalbantys nelietuviškai, nepateikę prokuroro sankcijos, iškratė darbuotojų stalčius ir asmeninius daiktus, turbūt ieškodami Baltarusijos liaudies fronto ir Lietuvos demokratinių judėjimų spaudos leidinių. Milicijos įgaliotinis Kačinskas į instituto darbuotojų paklausimus atsakė, jog lietuviškai nekalbantys civiliai buvo svečiai iš Maskvos. Užsienio spauda pažymi, kad panašios kratos buvo įvykdytos ir kitose Kauno miesto įstaigose. Spauda rašo, kad valdžia Lietuvoje, vietoj kalbų apie teisinės valstybės sukūrimo būtinumą, privalėtų labiau susirūpinti apsaugoti savo piliečius nuo vietinių ir svečių milicininkų savivališkų, elementariausias teisės normas pažeidžiančių veiksmų.

SUNKUS PASTORACINIS DARBAS

Pagal turimas žinias, Lietuvoje dabar yra apie 10 tūkstančių evangelikų reformatų tikinčiųjų, kuriuos dvasiniai aptarnauja du evangelikų reformatų kunigai: Vilniuje ir Kaune nuo šių metų pastoriaujantis Julius Norvila ir Biržuose, kur įsikūrė evangelikų reformatų centras, bei kitose parapijose dirbantis Reinholdas Mokas. Pastorius Mokas priminė, kad per visą sovietinio valdymo Lietuvoje laikotarpį nė vienas reformatas negalėjo išvažiuoti į užsienį studijuoti ir įsigyti kunigo reformato diplomą. Reinholdas Mokas mano, kad jei valstybė daugiau nebedarys klaidų, reformatų Bažnyčia Lietuvoje galės atgimti.

SIA

ŽALIOJI TALKA?

Užsienio spaudos žiniomis, spalio 21-ąją Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Varėnoje ir Naunojoje Vilnioje įvyko Lietuvos Žaliųjų judėjimo organizuota akcija — Žalioji Talka. Varėnoje buvo sodinami medeliai miško, kurį prieš pusę metų iškirto sovietinės armijos kariai. Vilniuje organizuojant talką, prisidėjo Vilniaus gamtos apsaugos draugija ir rajonų vykdomieji komitetai. Autobusų parko vairuotojai laisvanoriškai vežiojo talkininkus į darbo vietas. Trijų Kryžių kalną tvarkė skautai, gediminaičiai ir ateitininkai. Naujosios Vilnios rajoną tvarkė apie tūkstantį du šimtus įvairių gamyklų darbininkų. Net Vilniaus karinis garnizonas talkai pasiuntė 70 kareivių, kurie buvo įsitikinę, kad Žalioji Talka — tai eilinė komunistinė akcija. Spaudos turimomis žiniomis, Žaliojoje Talkoje dalyvavo iš viso apie tris tūkstančius asmenų.

SIA

LIETUVOS RAUDONASIS KRYŽIUS

II

1944.VII rusams veržiantis į Lietuvą, LRK vyr. valdyba (be prim. dr. J. Aleknos) pasitraukė į Vokietiją ir 1945.V atgaivino savo darbą. 1945.V.18 LRK. v.pirm. Vl. Ingelevičius ir nariai — prel. K. Šaulys, prof dr. Kanauka, prof. inž. J. Šimoliūnas, gyd. A. Matukas ir doc. inž. K. Kriščiukaitis. 1945.V-VI: įsteigti LRK skyriai Augsburge, Insbruke, Kemptene, Memingene, Münchene, Ravensburge, Salzburge ir Tübingene; kitose vietose paskirti įgaliotiniai, kuriems pavesta steigti naujus skyrius vietovėse, kuriuose buvo pakankamas tremtinių skaičius; tuojau pradėta rinkti LRK aukos (pirmosios aukos gautos iš arkiv. Skvirecko ir ministro E. Turausko); per ministrą E. Turauską ir Lietuvos konsulatą Züriche užmegztas ryšys su Lietuviais JAV ir kituose kraštuose, tremtiniai ėmė susirašinėti su giminėmis ir gauti pirmi afidevitai. LRK suėjo į kontaktą su Raudonųjų Kryžių Lyga, kurios generalinis sekr. de Rauge ir atstovas Favre (buvęs Kaune 1939-40 lankyti internuotų lenkų karių stovyklų), atvyko į Bregenzą pasiinformuoti apie LRK darbą ir tremtinių būklę. Jie pažadėjo padėti vaistais ir kitomis gėrybėmis iš Lygos išteklių. Dar 1945.VI.12 LRK valdyba kreipėsi raštu į sąjungininkų okupacinių kariuomenių vadą gen. Eisenhoverį, prašydami nelaikyti sąjungininkų priešais ir paleisti iš nelaisvės lietuvių karius, vokiečių prievarta atgabentus į Vokietiją ar į jos okupuotus kraštus. Vėliau lietuvių kariai, buvę Vokietijoje, Norvegijoje, Italijoje, buvo iš nelaisvės paleisti.

Taip vystėsi Vokietijoje atgaivinto LRK darbas, iki pradėjęs Vokietijoje veikti VLIKas pakeitė vyr. valdybos sąstatą, įvedant į jį asmenis iš politinių grupių, sudariusių VLIKą. Iš senosios nepriklausomos Lietuvos LRK valdybos v.pirm. gyd. Vl. Ingelevičius ir narys prof. dr. V. Kanauka, o VLIKo paskirti: pirm. dr. Domas Jasaitis ir nariais — Marija Avietėnaitė, Juozas Paknys, kun. prof. Mykolas Ražaitis, prof. Zenonas Ivinskis ir prof. dr. Juozas Zubkus. Tas LRK vyr. valdybos pakeitimas buvo praneštas Tarptautiniam R.K. komitetui 1945.VII.21. Dėl to pakeitimo laikinai sustojo LRK darbas ir nutrūko jau užmegzti ryšiai su Tarptautiniu komitetu ir Raudonųjų Kryžių Lyga, kurie atgijo tik vėliau. Naujo sąstato LRK valdyba įsikūrė prancūzų zonoje, pradžioje Tübingene, o nuo 1947 persikėlė į Reutlingeną, mat, prancūzų okupacinė karo valdžia geriau suprato tremtinių padėtį ir netrukdė LRK veikti. Kai kurie prancūzų pareigūai, jų tarpe gen. R. Schmittlein, švietimo vadovas prancūzų zonoje, padėjo įsikurti, gauti patalpas ir t.t. Be to, arti Tübingeno buvo Ženeva, kur buvo centrai įvairių tarptautinių šalpos organizacijų; netoli buvo ir Strasburgas, per kurį ėjo siuntos iš Amerikos. Per E. Turauską Berne buvo lengviau susisiekti su užsieniu ir Lietuvos diplomatais Londone, Paryžiuje, Romoje, Vašingtone ir kt.

Visose liet. tremtinių stovyklose, kur buvo didesnis jų skaičius, įsteigti LRK skyriai. Iš viso buvo 85 skyriai su 4710 nariais. Į okupacines zonas paskirti LRK generaliniai įgaliotiniai — anglų zonai dr. J. Zubkus (vėliau V. Užupis), amerikiečių zonai Müchene kun. M. Ražaitis (vėliau P. Minkūnas, I. Rugienius) ir Hanau J. Makauskis, Austrijai (Linze) D. Gruodis, o prancūzų zonoje LRK reikalus tvarkė pati vyr. valdyba. Mažesnėse stovyklose, kuriose dėl mažo tremtinių skaičiaus nebuvo įsteigti LRK skyriai, paskirti vietos įgaliotiniai (jų buvo 21). Vėliau, kada mažesnės stovyklos buvo panaikintos ir iš jų tremtiniai buvo perkelti į didesnes, skyrių buvo 65 su 6440 nariais, vietos įgaliotinių — 42. Be to, LRK turėjo savo įgaliotinius Belgijoj, Prencūzijoj ir Šveicarijoj; tremtyje įvyko LRK skyrių atstovų suvažiavimai 1946 Hanau ir 1947 Augsburge. 1946 sudarytas LRK vyr. moterų komitetas individualinei globai ir šalpai.

Nei UNRRa nei vėliau IRO oficialiai nepripažino, bet gyvenimas vertė juos LRK toleruoti ir su juo kartais bendradarbiauti. Vėliau santykiai atgijo ir su Tarptautiniu R.K. komitetu, su kuriuo anksčiau LRK bendradarbiavo. Prancūzų ir anglų okupacinės karo valdžios LRK buvo palankesnės negu amerikiečių, kuri jį tik toleravo. Santykiai su Lietuvos diplomatais, VLIKu ir lietuvių stovyklų komitetais buvo geri. Vėliau užmėgzti ryšiai su Vokietijos ir Šveicarijos R.K. ir su kitomis tautinėmis ir tarptautinėmis šalpos organizacijomis. Nuo 1946 Balfas dirbo su LRK ir per jį vykdė savo šalpą — pinigais ir gėrybėmis, kurios buvo dalijamos per LRK skyrius bei įgaliotinius. 1946-49 iš Balfo gauta 70% visų lėšų ir 90% daiktinių gėrybių, išdalytų per LRK.

LRK vyr. valdyba, norėdama sutelkti daugiau lėšų ir daiktų šalpai, kreipėsi į įvairias šalpos organizacijas, veikusias Vokietijoje, suteikdama joms žinių apie tremtinių skaičių, apie jų medžiaginę bei sveikatos padėtį, maitinimą, apdara bei jų butus. Įvairiomis progomis LRK pirmininkas pats ar memorandumais informavo IRO ar kitas organizacijas apie tremtinių reikalus. Buvo siunčiamos žinios apie tremtinius į specialius leidinius. Išleista informacinė knygutė anglų kalba „Hearken the Judge" (4000 egz.). Joje buvo nušviestos priežastys, dėl kurių po 1944 tremtyje atsirado tūkstančiai lietuvių. LRK vyr. valdyba leido rotatorium spausdintą biuletenį apie LRK veiklą, UNRRA ir IRO paramą, tremtinių būklę. Prancūzų žurnale „Chemin du Monde" įdėta LRK plati informacija apie tremtinių reikalus.

1949 Balfas nutraukė bendradarbiavimą su LRK ir pradėjo pats šelpti. Tačiau LRK dėl to savo darbo nesustabdė, jį tik susiaurino. Savo darbui lėšas LRK rinko aukomis daugiausia iš Australijos ir N. Zelandijos lietuvių tremtinių. 1959 JAV, Naujorke, įsisteigė LRK komitetas aukoms rinkti. Per jį LRK irgi yra gavęs aukų. LRK ir toliau šelpė sunkiai sergančius, nedarbingus, gausias šeimas, senesnio amžiaus žmones ir moksleivius. 1952-53 inž. Jonas Stankus, veikdamas iš dalies ir LRK įgaliotas, pravedė rinkliavą Šveicarijoje, surinkdamas 139,850 DM. Ta suma padėjo Vokietijoje esančiai Vasario 16 lietuvių gimnazijai nugalėti didesnius to meto sunkumus. 1953 lietuvių Bendruomenė Stockholme per „Baltiska Humanistiska Forkundet" surinko drabužių ir avalinės ir iki 1959 pabaigos atsiuntė LRK 200 dėžių. 1958 gauta penicilino, kurio didesnė dalis nusiųsta į Lietuvą ir Sibirą. LRK ir toliau vykdė pasimetusių asmenų paieškojimą per Tarptautinius R.K. skyrius, ypač vokiečių.

Balfui nutraukus bendradarbiavimą ir vykstant aktyviai emigracijai LRK savo veiklą palaipsniui mažino ir pagaliau visai nustojo veikęs.

„Lietuvių Enciklopedija"

LIETUVIŲ SIELOVADOS TARYBOS VEIKLA

Pašaukimų komisija kun. Petro Stravinsko ir sesers Onos Mikailaitės pastangomis paruošė 39 puslapių brošiūrą lietuvių ir anglų kalbomis apie lietuviškas vienuolijas ir teologinių mokslų institucijas. Brošiūroje yra duodami adresai ir trumpi institucijų apibūdinimai, kurie gali būti vertingi galvojantiems apie pašaukimą į dvasiškijos luomą. Norintieji brošiūrą įsigyti, prašomi kreiptis į vyskupo raštinės sekretorių Petrą Ažuolą, 361 Highland Blvd, Brooklyn, N.Y. 11207.

*

Salzburgo arkivyskupo Carl Berg pastangomis ir rūpesčiu į Lietuvą siučiama 150 tūkstančių Šv. Rašto egzempliorių ir kitų teologinio turinio knygų. Spausdinimo išlaidas padengė Austrijos katalikų organizacijos ir laikraščių skaitytojai. Vakarų Vokietijos lietuvių dvasios vadas prel. A. Bunga tarpininkauja šio uždavinio vykdyme.

*

Kun. Vincas Valkavičius, Norwood, Mass., ruošia stambų veikalą anglų kalba apie lietuvių parapijas Amerikoje. Jau surinkta pusė medžiagos pirmam tomui, kuris per trejas knygas apims rytinių JAV-ių lietuviškas parapijas. Tai bus nepaprastos vertės istorinis dokumentas, kuris dabartinėm ir ateinančiom kartom bylos apie lietuvių išeivių parapijų reikšmę ir veiklą lietuvybės išlaikymui.

Šios istorijos išleidimas pareikalaus daug lėšų. Stambesnės aukos jau gautos iš Lietuvių Fondo — 1000 dol., kun. A. Svarinsko — 600 dol. ir vysk. P. Baltakio — 500 dol. Laukiama daugiau. Aukas siųsti šiuo adresu: Lithuanian Parish History Project, 36 St. George Ave., Norwood, MA 02062. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

*

Išleistos ir atspausdintos šešios vertingos knygelės lietuvių vaikams iki 9 metų amžiaus. Knygelių pavadinimai: Dešimt Dievo Įsakymų, Jėzaus Gyvenimas, Pirmoji Šv. Mišių Knygelė, Rožančius, Šventas Raštas, Mano Pirmoji Maldknygė. Visos yra iliustruotos spalvotais paveikslais ir todėl labai patrauklios mažiesiems skaitytojams.

Kiekvienos knygelės atspausdinta po 10,000 egzempliorių ir jų išleidimas kainavo 30,000 dol. Didelė dalis išlaidų buvo padengta aukomis iš lietuvių visuomenės, todėl visiems aukotojams priklauso nuoširdi padėka. Likusios išlaidos buvo apmokėtos Europos bažnytinės organizacijos „Kirche in Not" (Vargo Bažnyčia) pagalba. Ši organizacija labai domisi Lietuvos religiniais reikalais ir suteikia reikšmingą paramą, kai ji labiausiai reikalinga.

Šiuo metu jau 30 tūkstančių religinių knygelių nusiųsta į Lietuvą ir dalis į Suvalkų trikampį. Atėjo žinia, kad kardinolas V. Sladkevičius prašė dar 50 tūkstančių atspausdinti ir atsiųsti Lietuvos vaikučiams, nes tenai visiškai nėra religinio turinio vadovėlių.

Kas gali tam reikalui paaukoti, prašomi čekius siųsti Ses. Ignei Marijošiūtei, „Special Apostolic Fund" vardu šiuo adresu: I.C.C., Rt. 21, Putnam, CT 06260. Tuo pačiu adresu knygutes galima užsakyti ir išeivijos lietuviškų mokyklų pirmųjų skyrių mokinukams.

*

Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, žymus poetas ir ilgametis „Aidų" žurnalo redaktorius š.m. liepos 15 pasiekė garbingą 75 metų amžių. Ta proga lankėsi Lietuvoje ir tenai buvo garbingai priimtas.

*

MOTINOS MARIJOS KAUPAITĖS BEATIFIKACIJOS BYLA

Šv. Kazimiero seserų kongregacija buvo įsteigta 1907 metais Čikagoje. Jos steigėja buvo 1880 m. Lietuvoje gimusi Kazimiera Kaupaitė, stodama į vienuolyną priėmusi Marijos vardą. Kadangi motina Marija ypatingai pasižymėjo šventumo ir pasiaukojimo dorybėmis, jau kuris laikas yra dedamos pastangos suteikti jai palaiminosios garbę. Akciją pradėjo lietuvės vienuolės Kazimierietės, surinkusios daug medžiagos apie mot. Mariją Kaupaitę. Ypatingai daug pasidarbavo neseniai paskirta Šv. Kazimiero seserų vienuolijos generalinė vyresnioji ses. Marilyn Kuzmickus.

Š.m. Gegužės 26 kardinolas Joseph Bernardin paskyrė Šv. Motinos Marijos Gimimo parapijos kleboną kun. Joną Kuzinską būti vyskupijos postuliatorium Marijos Kaupaitės byloje. Kardinolas taip pat paskyrė 10-ties narių tribunolą, kuris tyrinės Kaupaitės gyvenimo istoriją bei jos šventumo įrodymus. Į tribunolą įeina ir lietuviai bei lietuvių kilmės kunigai ir vienuolės. Ilgainiui tyrinėjimų duomenys bus įteikti Vatikano komisijai peržiūrėti. Šis procesas užmima daug laiko, todėl nesitikėkime, jog motina Marija Kaupaitė staiga bus paskelbta šventąja. Visi tačiau galime džiaugtis, kad kilni lietuvaitė užsitarnavo tokio Bažnyčios dėmesio ir savo maldomis prašykime jai Dievo palaimos.

Vyskupo Informacija

RUOŠKIME EKONOMISTUS

Jau antri metai kai mes su dideliu džiaugsmu ir, žinoma, susirūpinimu sekame mūsų tautos Lietuvoje didžiules pastangas atgauti pilną laisvę ir Nepriklausomybę. Per tą palyginamai trumpą laiką, jau daug buvo pasiekta. Jau jie ten turi beveik pilną žodžio, spaudos ir religijos laisvę. Tačiau, deja, politinis ir ekonominis gyvenimas vis dar tvarkomas Maskvoje ir kraštą dominuoja nuo senų laikų įsitvirtinusi biurokratija. Tad kelias į tikrą laisvę ir Nepriklausomybę gal dar bus ilgas ir nelengvas. Įtakingas britų žurnalas — The Economist — tuo klausimu šitaip mano:

„Tol kol vyksta Gorbačiovo reformos, nacionalistai daugiau laimi prisitaikydami joms, o ne pasipriešinimu. Pirmas tikslas turi būti ūkio atstatymas. Atsistojusios ant kojų respublikos bus daugiau pasiruošusios nepriklausomybei. Ir kas žino, gal tada ir Rusija įžiūrės sau naudą paleisdama pavergtas tautas..."

Ar tokia logika yra teisinga, gali spręsti tik tie mūsų tautiečiai Lietuvoje, kurie vadovauja mūsų tautos atgimimui. Tačiau Maskva yra pažadėjusi nuo Naujų Metų suteikti Baltijos Valstybėms tam tikrą ekonominį savarankiškumą. Kaip toli ir kokiomis sąlygomis tas bus leidžiama iki šiol dar nėra pilnai paskelbta.

Gavus tą ekonominį savarankiškumą mūsų broliai Lietuvoje, turės paruošti atitinkamus kadrus žmonių, kurie galėtų ir sugebėtų atstatyti per tiek metų sugriautą ir nualintą mūsų krašto žemės ūkį, pramonę ir prekybą. Tas būtų, žinoma, lengviau pasiekta jeigu jie turėtų papankamai žmonių, kurie būtų susipažinę su Vakarų kraštuose išvystytais darbo metodais, technika ir modernia ekonomine santvarka. Gi per tuos ilgus okupacijos metus, mūsų jaunoji generacija buvo išauklėta tik sovietinės biurokratijos atmosferoje, kad galėtų pildyti Maskvos įsakymus . Privati iniciatyva ir sąžiningas darbas buvo varžomas. Todėl ar nebūtų dabar mums laikas pasvarstyti, kaip mes jiems ten galėtume padėti.

Kada 1948 metais DBLS centro valdyba nusprendė įsteigti Lietuvių Namų B-vę, mes kreipėmės į šio krašto lietuvius sekančiu atsišaukimu:

„DBLS centro valdyba kreipiasi į visus lietuvius gyvenančius Didžioje Britanijoje, kviesdama į DIDŽIĄJĄ TALKĄ-LIETUVIŲ NAMŲ įsigijimui Londone, Britų imperijos širdyje. Lietuviai, dabartinės sąlygos reikalauja iš mūsų daug aukų ir pasišventino, nes pavergtos ir kovojančios tautos šauksmas, aidu ateinąs iš už geležinės uždangos, verčia mus sukaupti visas jėgas, kad pagalbos ranka jiems mūsų būtų ištiesta kaip galima greičiau..." (Britanijos Lietuvis Nr.51, 1948.12.21.)

Taip mes tada kreipėmės į savo tautiečius. Neatsižvelgiant į tai, kad tada daugumas mūsų tautiečių buvo ką tik atvykę iš D.P. stovyklų, buvo biedni ir neturėjo sutaupų, tačiau dauguma, savo sunkiai uždirbtais svarais pirko B-vės akcijas. Neilgai trukus buvo nupirkti gražus namai Londone, o kiek vėliau, Sodyba pietų Anglijoje. Dabar tas turtas gal vertas kelis milijonus svarų, bet deja, pajamos iš to turto palyginamai mažos.

Per tuos 40 metų mūsų kolonija čia labai sumažėjo. Daug išvažinėjo į kitus kraštus, kiti išmirė, bet deja, jaunosios lietuviškos čia gimusios ir darbingos generacijos, beveik nesimato. Per tą eilę metų, visuomeninį darbą atlieka beveik tie patys, dar Lietuvoje gimusieji tautiečiai. O kas bus kada jie pasitrauks...?

Neatsižvelgiant į mūsų visuomeninio gyvenimo minusus, mes turėtume pabandyti bent kiek atgaivinti 1948-50 metais vyravusį entuziazmą ir padėti, kaip 1948 metais buvo žadėta, mūsų atkakliai kovojančiai tautai. Kaip tą mes galėtume padaryti? Mano manymu ir berods savo laiku panašią idėją turėjo Centro Valdybos narys A. Vilčinskas, yra įsteigti čia fondą, iš kurio būtų galima finansiniai paremti Lietuvoje ekonominius mokslus baigusį jaunuolį/lę, kuris atvykęs į šį kraštą, galėtų studijuoti Anglijos ekonominę santvarką, o sugrįžęs į Lietuvą, galėtų padėti pagreitinti mūsų krašto ekonominį atgimimą. Tam tikslui reikėtų disponuoti gal 7000-8000 sv. Jeigu šis mano pasiūlymas surastų visuomenės pritarimą, aš asmeniškai pažadu įmokėti į tą Fondą 500 sv. Tokį fondą turėtų paremti ne vien tik visuomenė, bet taipogi Lietuvių Namų B-vė ir gal Tautinės Paramos Fondas, kurio pagrindinis tikslas yra panašus į aukščiau mano pasiūlytą fondą. Tad siūlyčiau šiuo klausimu teigiamai pasisakyti, kad jau 1990 m. galėtume fondo tikslus vykdyti.

P.B. Varkala

TV IR FILMAS

Pakeliui į Zagrebą (Jugoslavija) Londone garsiame „Mr. Chow" Knightsbridge restorane pietums susitiko pasaulinio garso TV ir filmo aktoriai George Peppard ir George Mikell. Lietuvis Jurgis Mikelis pagarsėjo vokiečių karininko vaidmeniu filme „Guns of Nevarone" ir daugelyje kitų filmų ir TV vaidinimų pagrindinėse rolėse, kartu su George Peppard, kuris yra pasaulyje rodomo garsaus „A-Team" TV serialo pagrindinis aktorius, vyko į Zagrebą naujai projektuojamam filmui „Night of the Fox" (Lapės naktis), o gal naujam ir sėkmingam TV serialui?

„Night of the Fox" scenarijus yra paruoštas iš Jack Higgins (to paties autoriaus intriguojantis ir nuotykingas šnipų žanro serijinis filmas „Confessional" neseniai buvo rodomas TV) romano. Be George Mikell, Majoro Felix Necker vaidmenyje ir George Peppard „Night of the Fox" filme pagrindinius vaidmenis atlieka Michael York, Deborah Raffin, John Mills ir John Standing. Jurgis — kaip ir daugelyje — vaidina blondiną gražuolį, bet blogą lemiantį, nacį karininką. Verta paminėti, kad „Mr. Chow" restorane tuo pat metu pietavo Peter Ustinov ir Neil Sedaka; jie taip pat kitą rytą išvyko filmuoti į Zagrebą, kuris šiomis dienomis pasidarė lyg Europos Hollywoodas. („Night of the Fox", Dove Inc.-ITC produkcija).

George Mikell, aktoriaus-rašytojo scenarijų filmui „The Last Tango with Rudolf Valentino" (Paskutinis tango su Rudolfu Valentinu) užpirko filmų produseris/direktorius Alvin Rakoff, o San Franciske esantis rašytojas Don Hood specialiai Jurgiui parašė dramą „The Last Equation" (Paskutinė lygtis), kurios pastatymas prasidės, manoma, kitų metų pradžioje.

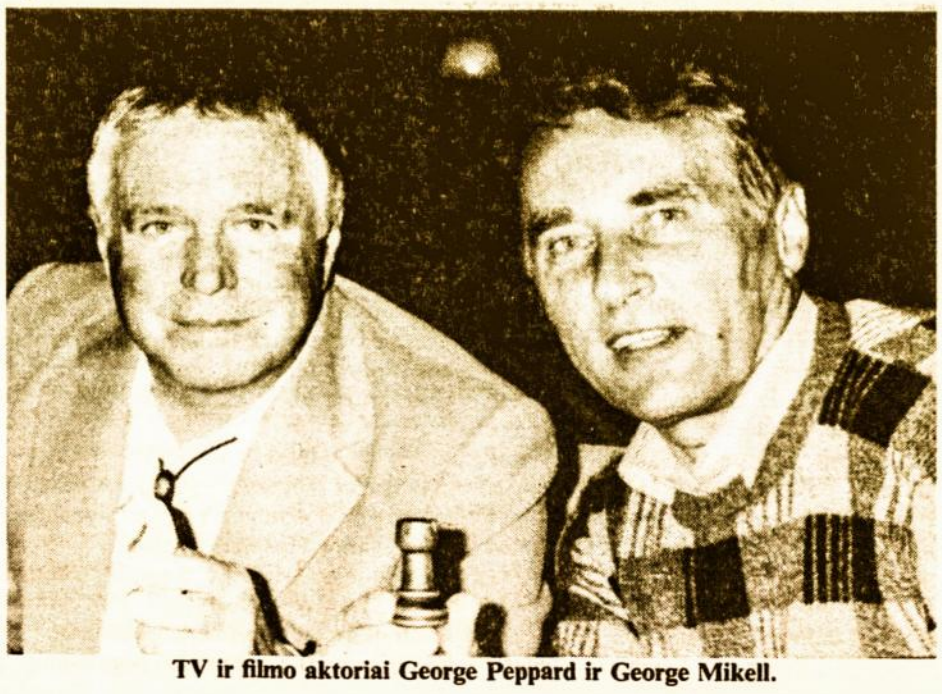

TV ir filmo aktoriai George Peppard ir George Mikell.

ITALIJOJE

LIETUVIAI TARPTAUTINĖSE VARŽYBOSE

Italijos orientacininkų kvietimu, pirmą kartą šiame krašte viešėjo grupė orientacininkų iš Lietuvos. Lapkričio 5 dieną ši lietuvių sportininkų grupė dalyvavo tarptautinėse varžybose Venecijoje, į kurias susirinko apie du tūkstančius sportininkų iš penkiolikos pasaulio kraštų. Moterų grupėje lietuvė Giedrė Mikaitienė iškovojo pirmąją vietą. Vidas Armalis buvo ketvirtas, pralaimėjęs tik Italijos čempionui Antonio Baccegai bei dviem Šveicarijos rinktinės nariam. Varžybose Venecijoje taip pat dalyvavo Rimantas Mikaitis, Robertas Preikša bei Povilas Skruvelis.

Tai jau ne pirmas sėkmingas lietuvių pasirodymas svetur, įrodantis, kad orientacininkų komanda galėtų garbingai atstovauti Lietuvai aukščiausio lygio tarptautinėse varžybose. Visas pastangas tam deda ir Lietuvos orientavimosi sporto federacija, siekdama tarptautinės federacijos pripažinimo. O sportininkam entuziazmo tikrai netrūksta. Į Veneciją atvykę savo automobiliais, jie kelionę tęsė iki Romos ir Vatikano. Iš Romos lietuviai sportininkai išvyko varžybom į Genują.

Lietuvoje bėgimas su žemėlapiu ir kompasu miške tampa vis populiaresnis. Esant šios sporto šakos megėjam išeivijoje, ji būtų įtraukta į Lietuvoje vyksiančių Pasaulio lietuvių žaidynių programą. Besidomintys gali kreiptis į Lietuvos Orientavimosi sporto federaciją.

GIRIA LIETUVIUS

Romos dienraštis „Il Tempo" lapkričio 17 d., nepaprastai palankiai įvertina Sauliaus Sondeckio vadovaujamo lietuvių kamerinio styginio orkestro, Romoje atliktą koncertą. Koncertas įvyko Ghione teatre, netoli nuo Vatikano, dalyvaujant gausiai italų publikai, kuri ilgais ir karštais plojimais palydėjo iš Vilniaus į Romą atvykusio lietuvių kamerinio orkestro atliktus klasikinės muzikos kūrinius. Publikai primygtinai plojimais prašant bisuoti, Sondeckio orkestras papildomai atliko kelis kūrinius. Dienraščio „Il Tempo" muzikos kritikas savo straipsnyje rašo apie lietuvių kamerinio orkestro triumfą Romoje. Straipsnis atspausdintas stambia antrašte: „Žavesį sukeliantis orkestras ir pianistas, kuris sukrečia auditorija". Yra taip pat atspausdinta Sondeckio kamerinio orkestro vadovo ir visų jo narių nuotrauka.

LIETUVIŠKOS KNYGOS ANGLIŠKAI

Lithuania 700 years	—	**18.00 sv.**
Lithuanian Cookery	—	**12.00 sv.**
Forest of Anykščiai	—	**5.00 sv.**
The Brothers Domeika (Novel)	—	**6.00 sv.**
The Agony (Historical Novel)	—	**12.00 sv.**
English-Lithuanian Dictionary	—	**12.00 sv.**

Nurodytos kainos yra su persiuntimo (Britanijoje) išlaidomis.

Knygas galima užsisakyti: Nida Books, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.

Grįžęs iš Jugoslavijos Jurgis prižadėjo apsilankyti Lietuvių Namuose Londone ir sulošti šachmatais. Jis sakė: „Nors ir labai esu užsiėmęs, bet šachmatams visuomet rasiu laiko".

Zaidelis

VOKIETIJOJE

VOKIETIJOS LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ DRAUGIJOS NARIŲ SUVAŽIAVIMAS

Įvykiai Lietuvoje, o ypač ateinančios žinios apie atsikuriančią Lietuvos Socialdemokratų partiją (LSDP) pabudino iš „stagnacijos", lietuvius socialdemokratus Vakarų Vokietijoj.

Buvo prisiminta, kad dar 1968 metais buvo įsteigta Vokietijos Lietuvių Socialdemokratų Draugija (VLSDD), į kurią buvo susibūrę LSDP Užsienio Delegatūros nariai ir Vokietijoj gyvenantys socialdemokratinių pažiūrų žmonės. Vyko suvažiavimai, buvo renkama valdyba, leidžiami biuleteniai. Po kelių veiklos metų, kaip ir daugelio emigrantų draugijų, darbas sustojo.

Padėčiai Draugijoje išnarplioti, ir pasiruošti daugėjančiams darbams lietuvių socialdemokratų tarpe, buvo š.m. lapkričio 19 dieną sušauktas VLSD Draugijos narių suvažiavimas statute numatyta tvarka, Pabaltijiečių Krikščionių Studentų namuose, Bonn-Bad Godesberge.

Gana liūdnai nuteikė žinios, kai grįžo pakvietimai ir pridėtos užpildytos anketos. Per tą laikotarpį daug socialdemokratų jau mirė, iš Užsienio Delegatūros Vakarų Vokietijos skyriaus net pusė jų, kiti sunkai serga, kitų pažiūros pasikeitė, bet į suvažiavimą atvyko pakankamai narių, kad būtų buvę galima išrinkti statute numatytus valdančius organus ir veiklą pradėti iš naujo, nes darbų laukia begalybės. Pačiai draugijai demokratiškai apsitvarkius, tikimasi, kad nestigs naujų narių veiklai prasmingai pagyvinti.

Į Vokietijos Lietuvių Socialdemokratų Draugijos valdybą buvo išrinkti: Vytautas Bylaitis — pirmininku, Mečys Kiužauskas — vicepirmininku ir Andrius Bylaitis — sekretorium. Į Lietuvos Socialdemokratų Partijos Užsienio Delegatūros Vakarų Vokietijos skyriaus valdybą buvo išrinktas Vytautas Bylaitis — pirmininku ir Mečys Kiužauskas — vicepirmininku. Be to buvo pasiųstas laiškas Didžiosios Britanijos LSDP UD skyriui ir JAV LSDP UD skyriui, kad jie pravestų demokratinius rinkimus ir kad sekančiais metais įvyktų Lietuvos Socialdemokratų Partijos Užsienio Delegatūros suvažiavimas ir jie demokratiškai išsirinktų savo valdančius organus. Gana glaudūs ryšiai kuriasi tarp Vokietijos lietuvių socialdemokratų ir lietuvių socialdemokratų Lietuvoje VLSD Draugijos sekretorius Andrius Bylaitis dalyvavo LSDP konferencijoj. Į Lietuvos Socialdemokratų Partijos suvažiavimą, kuris įvyks š.m. gruodžio 2 ir 3 d., Draugijos ir Delegatūros vardu vyksta Vytautas Bylaitis bei Mečys Kiužauskas.

Daugiausiai laiko ir darbo reikia paaukoti, palaikant ryšius su Vokietijos Socialdemokratų Partija (SPD). Jiems įvykiai Lietuvoje, o socialdemokratuose ypač, yra labai svarbūs. Teko susitikti su šios partijos užsienio skyriaus nariais Stobbe, Koschnick, Voigt; to skyriaus reikalų vedėju Dinckels palaikomas nuolatinis ryšis. Buvo vesti pokalbiai su SPD partijos lyderiais Hans Joachim Vogel ir Willy Brandt. Jie yra labai suinteresuoti ir vis prašo papildomos medžiagos, kurią reikia versti į vokiečių kalbą.

Į Lietuvos Socialdemokratų Partijos suvažiavimą gruodžio pradžioj, Vokietijos Socialdemokratų Partija siučia savo atstovą, Duisburgo vyriausią burmistrą socialdemokratą Krings, nes jis pagal partijos lyderius, geriausiai pažįsta lietuvius, kadangi Duisburgas ir Vilnius palaiko ryšius.

Jau sekančią dieną laukia nauji susitikimai su vokiečiais socialdemokratais ir begalybė darbų, naujai išrinkta Draugijos ir Skyriaus valdyba yra pasiryžusi dirbti toliau lietuvių socialdemokratinės idėjos labui. Nėra abejonių, kad ir daugiau darbingų rankų įsijungs į prasmingą veiklą.

Romas Šileris

NAUJIEMS SKAITYTOJAMS

Vis daugiau siunčiame „Europos Lietuvį" į Lietuvą, bet nežinome ar gaunate. Prašom parašyti redakcijai, kuriuos numerius ir kada esate gavę. Būsime dėkingi.

„EL" Redakcija

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

Tel.: 01-727 2470. Telex: 261947 SOS G. FAX: 01-727 3045

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Gruodžio 9 — LLMM trimestro pabaiga ir 10.30 val. *Kalėdinė „Eglutė".*

Gruodžio 9-10 — Ansamblio „Gimtinė" repeticija Sodyboje.

1990 m.

Sausio 13 — LLMM trimestro pradžia.

Gegužės 20-24 — VII-tas Lietuvos gydytojų suvažiavimas. Kreiptis: LGS sekretoriatas, P.O. Box 1011, 233007 Kaunas, Lietuva, USSR.

Birželio 5-29 — Kopenhagoje įvyks Žmogaus teisių konferencija. (EL. nr. 24-2059, 3 psl.).

AUKOJO SPAUDAI

A. Bužas — 1.50 sv.
A. Tirevičius — 4.00 sv.
Vl. Sližienė — 3.50 sv.
Aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

VARPO METŲ UŽBAIGIMO VAKARONĖ

Londono Lietuvių Švento Kazimiero klubas, 1989 metų gruodžio mėn. 9 dieną, Parapijos svetainėje 21 The Oval, Hackney Road, London E9. Rengia Varpo Metų užbaigimo vakaronę. Programoje rašytojo, laureto Kazimiero Barėno paskaita. Marijos Barėnienės paruoštame Varpo montaže dalyvauja Justas Černis, Pranė Senkuviene. Po montažo poetas Laimutis Švalkus iš Northamptono skaitys savo poeziją skirtą Varpo Metams.

Po programos bendras pobūvis prie suglaustinių, kavos ar alaus. Londono ir plačiosios apylinkės lietuviai kviečiami gausiaidalyvauti. Taip pat klubo valdyba laukia visų iš Lietuvos atvykusių svečiu, bendrai praleisti laiką su londoniškiais.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame V. Gasperienei už giedojimą Šv. Mišių metu ir už įdomią paskaitą Tautos ir Kariuomenės Švenčių proga. Taip pat didelė padėka R. Popikienei už lietuviškų rankdarbių parodą. Lietuviškas ačiū!

DBLS-gos Škotijos Skyriaus Valdyba

PAMALDOS

Stoke-on-Trent — gruodžio 2 d., šeštadienį, 17 val. Šv. Vulstane

Nottinghame — gruodžio 3 d., 11.15 val., Židinyje

Corbyje — gruodžio 3 d., 14 val., Šv. Patrike

Northamptone — gruodžio 3 d., 18 val., Šv. Lauryne, Craven St.

Bradforde — gruodžio 3 d. 12.30 val.

Eccles — gruodžio 10 d., 12.15 val.

Nottinghame — gruodžio 10 d., 11.15 val., Židinyje.

Coventryje — gruodžio 10 d., 14 val., Šv. Elžbietoje.

Leamingtone Spa — gruodžio 10 d., 17 val., Šv. Petre.

Leicesteryje — gruodžio 16 d., šeštadienį, 17 val., Švč. Širdyje, Mere Rd.

Leigh — gruodžio 17 d., 16 val.

Nottinghame — gruodžio 17 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — gruodžio 17 d., 14 val., Bridge Gate.

Manchesteryje — Kalėdų I d., 12.30 val.

Huddersfielde — gruodžio 31 d., 13 val.

JURGIS (GEORGE)

Su džiaugsmu praneša, kad 1989 m. lapkričio 3 d., 21.42 val., atvyko brolis sveriantis 8 lb 11 oz (3.920 kg.).

Tėveliai: Colin ir Margaret Drummond (Ivanauskaitė), 310 Cranbroke Rd., Ilford, Essex, IG2 6EP.

KALĖDINIAI SVEIKINIMAI „EUROPOS LIETUVYJE"

Kalėdų ir Naujųjų Metų sveikinimai „Europos Lietuvyje" yra geriausias būdas prisiminti savo gimines bei pažįstamus švenčių proga.

Sveikinimus spausdinsime Kalėdiniame „Europos Lietuvyje" Nr. 49-50. Vienskiltinio sveikinimo kaina £10, o dviskiltinio — £20. Sveikinimus ir pinigus siųskite „EL" redakcijos vardu, kaip galima greičiau. Pažadame visus Kalėdinius sveikinimus gautus iki gruodžio 11 d. atspausdinti.

a.a. Onai Kinkienei mirus jos sūnui Romui ir marčiai Gailutei reiškiu gilią užuojautą ir kartu liūdžiu
Vidas Puodžiūnas

MIRĖ T. GRIKINAS

Rugsėjo 13 d. Los Angeles mieste, Kalifornijoje, mirė Telesforas Grikinas, buv. Kretingos miškų urėdas. Pokariniais metais jis su šeima gyveno Londone ir kurį laiką buvo DBLS centro valdybos nariu. Jo žmona Konstancija mirė 1985 m. Liko liūdinti duktė Angelė ir žentas Algis.

SVEČIAS IŠ VILNIAUS

Lietuvių Namuose, Londone, lankėsi dr. Zygmunt Mackievicz, lenkų atstovas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdyje. Londono lietuviams jis papasakojo apie apgailėtinus lenkų-lietuvių santykius Vilnijoje, kurie gali turėti neigiamų pasekmių ateityje. Iš abiejų pusių reikalinga tolerancija ir civilizuotas sugyvenimas. Iš lietuvių pusės buvo pareikšta nuomonė, jog padėtį galėtų pagerinti lenkų aiškus atsiribojimas nuo teritorinių pretenzijų.

KALĖDINĖS KORTELĖS

Pirkite Kalėdines korteles su lietuvišku sveikinimu. 10 kortelių su vokais ir persiuntimu £5.50. Čekius ar pašto perlaidas siųskite: Rev. Fr. Joseph McAndrew S.M.A., 78 Glencalder Crescent, Bellshill, Lanarkshire, Scotland ML4 2LU.

PABALTIEČIŲ MOTERŲ KALĖDINIS BAZARAS

Šis tradicinis Bazaras įvyks gruodžio 2 d., Latvių Namuose, 72, Queensborough Terrace, Bayswater, W.2.

Bazarą atidarys Mr. Hilary King. Bazaras bus atidarytas šeštadienį nuo 11 val iki 18 val.

Veiks kavinė, loterija.

Artinasi Kalėdos, yra gera proga apsirūpinti Kalėdų dovanėlėmis šiame Bazare. Bus parduodami įvairūs rankdarbiai, audiniai, gintarai, tautinės juostos ir dalykai, tinkami Kalėdinėms dovanėlėms.

Maloniai kviečiame atsilankyti ir paremti dainaviečių darbą.

„Dainavos" Sambūrio Valdyba

AUKOKIME LABDARAI

Mielos Labdaros narės, mieli nariai ir rėmėjai,

Kreipiamės vėl į Jus su mūsų draugijos rūpesčiais. LABDARA ir toliau atlieka kilnų darbą, skirdama Jūsų suaukotus pinigus paramos reikalingiems mokiniams ir studentams. Šiuo metu, kada daug organizacijų ir privačių asmenų savo lėšas kreipia Lietuvos link, ypatingai sumažėjo parama Vasario 16-os gimnazijos neturtingiems mokiniams. Stinga stipendijų, daugėja mokinių, negaunančių kišenpinigių. Kaip tik pastaraisiais metais ėmė daugėti mokinių iš Pietų Amerikos valstybių. Jų atgimimas beveik nutautusiose lietuvių kolonijose nusipelno ypatingo mūsų dėmesio, nes tuose kraštuose jaunimo tarpe lietuvybė buvo bemirštanti. Kaip visiems žinoma, Pietų Amerikos valstybių pinigas neturi beveik jokios vertės, todėl dažnai atsitinka, kad šie mokiniai neturi kartais už ką nusipirkti čia Vokietijoje paprasčiausių buitinių priemonių ar pašto ženklo. Yra mokinių ir iš Vokietijos, kurie neturi tėvų ir patys turi apsirūpinti rūbais, pragyvenimo smulkmenomis iš gaunamo BAFöG, iš kurio nedaug belieka, užmokėjus mokestį už bendrabutį. LABDARA yra toji organizacija, kuri su Jūsų pagalba gali padėti šiems mokiniams, siekiant mokslo.

Nėra abejonės, jog Jūs, mieli LABDAROS narės ir nariai, padedate išlaikyti lietuvybę mūsų išeivijos jaunimo tarpe, nes didelis džiaugsmas yra varge pajusti tautiečių pagalbą.

Mielos LABDAROS narės, mieli nariai ir rėmėjai, dėkojame visiems, auka prisidėjusiems prie mūsų besimokančio jaunimo rėmimo. Tikimės ir tolimesnės Jūsų paramos.

Su pagarba ir dėkingumu,

LABDAROS valdybos pirmininkas,
Arminas Lipšis
ir iždininkas, **Jonas Vitkus**
1989.11.10

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju DBLS ir LNB-vės pirmininkui J. Alkiui, CV-bai už priėmimą ir globą Lietuvių Namuose Londone, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugijos pripažinimą ir paramą Viešbučių serviso kooperatyvui „Pastogė" prie LRKD Vilniuje.

Esu ypatingai dėkingas kun. S. Matuliui, MIC., už nuoširdų sutikimą Nottinghame ir pagalbą aplankant ir palaiminant senelio J. Krivicko kapą; V. Končių šeimai — už J. Krivicko priežiūrą jam esant gyvam, o vėliau — jo kapą ir visiems kitiems Anglijos lietuviams, kurių čia neišvardinau, bet kurie mus priėme, patarė ir mumis rūpinosi.

Aušra ir Saulius Černiauskai

LIETUVIŲ SODYBOJE

KŪČIŲ VAKARAS

Sodyba maloniai kviečia visus tautiečius dalyvauti tradicinėje lietuviškų Kūčių vakarienėje (19.30 val.). Kaina suaugusiems 12 sv., vaikams 3 sv.. Bernelių Mišios 10 val.. Prašome nedelsiant užsisakyti.

KALĖDŲ DIENA

Pietūs: 13-15 val. Kaina suaugusiems £12, vaikams £3.

Vakarienė: 19-21 val. Kaina suaugusiems £10, vaikams £3.

KALĖDŲ ANTRA DIENA

Baras veiks normaliai, bus bufetas. Dienos metu valgykloje bus galim gauti užkandžių (šaltas maistas).

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Disko/Bufetas. Įėjimas £5 nariams, nenariams £6, vaikams £2.

Į visus parengimus prašome kuo greičiausiai užsisakyti. Tai labai daug padės rengėjams ir išvengs galimų nesusipratimų. Tai ypatingai liečia kambarius, nes jų tik keletas liko.

MŪSŲ LIGONYS

Albertas Ritbergeris (Sodybos vedėjos tėvas) gavo smūgį. Yra paralyžuotas. Guli Manor Hospital, Wallsall.

Sodyboje rimtai serga Antanas Masiulionis, Sodybos skyriaus kasininkas ir ilgametis veikėjas. Jį kamuoja visas kompleksas negalojimų.

NORI SUSIRAŠINĖTI

Lietuviai Lietuvoje ieško tautiečių užsienyje ir nori su jais susirašinėti:

Aura Vaitiekutė, 19 m., Taikos 22-6, Mažeikiai.

Agnė Kriščiūnaitė, 19 m., (A,V), Pasieniečių 5, Marijampolė.

Petras Roika, 35 m., (A), Ivinskio 9-12, Kuršėnai.

Alvydas Aleliūnas, Navaršonių K-mas, Panevėžio Raj., Berčiūnų Paštas.

E. Banevičius, 27 m., Janonio 45-2, Palanga.

V. Tiškai, 35 m., Minties Ratas 12-1, Kaunas.

T. Saulius, 19 m., Margelaičių K-mas, Akmenės Raj. Saliauskių Paštas.

Irena Jociūtė, 45 m., (V), Šiaulių g-vė 3-8, Klaipėda.

Zigmas Briedis, 33 m., Kęstučio 24a, Rokiškis.

Skliausteliuose pažymėtos raidės reiškia: (A) — kalba angliškai; (P) — prancūziškai; (V) — vokiškai.

STOKE-ON-TRENT

SUNKIAI SERGA

Susirgo du DBLS Stoke-on-Trent skyriaus nariai: Antanas Petronis ir Antanas Kalasevičius. Jie gydosi Rhyl (Valijoje) ligoninėje. Skyriaus valdyba ir nariai jiems linki greitai pasveikti.

BOLTONE

VILNIEČIŲ DAINOS TEBEAIDI

Į neseniai surengtą (lapkričio 21 d.) Boltono Muzikos Centro koncertą, kuriame dalyvavo penki Boltono jaunimo orkestrai ir mergaičių choras buvo pakviestas ir vietinių lietuvių pirmininkas.

Išdalintose programose ir Muzikos Centro biuleteniuose (newsletter) buvo pirmo pilno puslapio straipsnis „Su meile iš Lietuvos". (From Lithuania vith love) kuriame yra aprašomas lietuvių choro atsilankymas į Boltoną.

Du Boltono jaunimo orkestrai ateinančią vasarą lankysis Lietuvoje. Muzikos Centro Koncerto programos pranešėjas skatino publiką chorus paremti pinigėmis dovanomis sakydamas: „Mes jau turime užtenkamai pinigų jų kelionei į Lietuvą, dabar remkime juos, kad jie galėtų grįžti atgal į Boltoną."

Taigi Lietuva, Vilnius ir vilniečių dainos dar ir dabar tebeaidi Boltono muzikos mėgėjų tarpe ir, atrodo, aidės dar ir ateityje!

LENKIJOJE

LVKD ŠČECINO SKYRIAUS VEIKLA

Spalio 22 dieną Ščecino ukrainiečių klube įvyko LVKD skyriaus susirinkimas, kuris išrinko naują skyriaus valdybą: pirmininkas Jonas Žaliapienis, vicepirmininkas — Danutė Obitko, sekretorius — Antanas Marcinkevičius, iždininkė — Danutė Daugelevič, Valdybos narys — Vytautas Žemaitis.

Skyriaus valdyba kreipiasi į pasaulio lietuvius, prašydama siųsti prie Dariaus-Girėno paminklo rengiamam muziejėliui eksponatus: daiktus, kurie turi ryšio su Lietuvos didvyrių gyvenimu, jų skrydžiui pažymėti ženklus, medalius ir pan. Eksponatus prašoma siųsti sk. valdybos narių adresu. Pav.: J. Zelapien, ul Bogurodzicy 4/6A, 70-400 Szczezcin, Poland.

ŠVEICARIJOJE

1990 m. STUDIJŲ SAVAITĖ

37-ji Europos Lietuvių Studijų Savaitė įvyks 1990 m. rugpjūčio mėn. 5-12 dienomis, pačioje Šveicarijos širdyje, garsiojo Einsiedeln barokinio stiliaus bažnyčios ir vienuolyno prieglobstyje.

Ta pačia proga, rugpjūčio mėn. 9 d. yra kviečiamas Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkų ir valdybų metinis posėdis.

Esant ribotam vietų skaičiui, jos bus skiriamos pirmiau užsiregistravusiems. Registracijos mokestis nustatytas 100 šveicarų frankų.

ELSS programa bus vėliau paskelbta spaudoje.

Prašom registruotis pas ŠLB Valdybos sekretorę: Ireną Kaestli-Augevičiūtė, 23 Buerglerstr., 3006 Bern, Schweiz/Suisse.

N. Prielaida, ŠLB-nės pirmininkas

PASAULYJE

Britų Parlamentas televizijoje

D. Britanijos parlamentas yra vadinamas visų parlamentų motina, nes jis jau egzistuoja 800 metų. Tačiau iki šiol jis nebuvo rodomas televizijoje. Po ilgai trukusių debatų, balsų dauguma buvo nutarta leisti televizijai transliuoti parlamento debatus, bet su suvaržymais, kaip pav. negalima rodyti miegančių parlamentarų, tuščių suolų, triukšmingų susikirtimų ir tik parlamentarų vinjetes: galvą ir pečius. Parlamente filmuoti leista lyg ir bandymui, po kurio laiko šiuo reikalu vyks vėl debatai. Britai pirmą kartą išvydo parlamentaarus televizijos ekrane pereitos savaitės antradienį, po iškilmingo naujos parlamento sesijos atidarymo, kada karalienė Lordų Rūmuose perskaite Premjėrės Thatcher surašytą kalbą. Tam trumpam karalienės pasirodymui buvo surengtos didžiausios ceremonijos: į parlamento rūmus ji atvažiavo su keturių arklių karieta ir buvo sutikta spalvingomis, istorinėmis uniformomis aprengusių pareigūnų. Po atidarymo ceremonijų Žemųjų Rūmų nariai grįžo į savo salę, kur prasidėjo debatai del karalienės Lordų Rūmuose pasakytos kalbos. Debatuose prisilaikoma šių taisyklių: parlamentarai viens kito, išskyrus ministerius, nevadina pavardėmis, bet vietovių vardais, kurias tas parlamentaras atstovauja.

Rusija šalinasi nuo komunizmo

Revoliucijai vykstant Rytų Europoje, ir pačioje Rusijoje garsėja balsai, kad reikia palaidoti Marksizmą-Leninizmą, kuris nieko gero tik badą ir skurdą atnešė kraštui. Net pačiame deputatų seime buvo reikalvimas išmesti iš konstitucijos „šeštą paragrafą", kuris garantuoja vadovaujamą rolę komunistų partijai. Aiškiai norima ir pas sovietus įvesti daugpartinę krašto valdymo sistemą. Ateinančių metų spalio mėn. komunistų partijos kongresas gali padaryti daug pakeitimų, jeigu iki tol išliks Gorbačiovas.

Rytų Vokietija, Bulgarija ir Čekoslovakija pradeda reformas, kurias iššaukė didelės demonstracijos gatvėse. Pranešama, kad Rytų Vokietijoje bus laisvi rinkimai kitų metų rudenį ar 1991 m. Vakarų Vokietijos kancleris dr. Kohl numato susitikti su R. Vokietijos komunistų paritjos vadu Egon Krenz, bet Vokiečių susivienijimas kol kas nebus svarstomas. Europos 12-kos Bendros Rinkos valstybių galvos Paryžiuje prižadėjo duoti visokeriopą paramą Rytų Europai, siekiančiai demokratinių laisvių.

Tik viena Rumunija tebeliko ištikima Stalino palikimui, nežiūrint Gorbačiovo raginimo priimti dėmesin, kas vyksta kitur ir įvesti reformas. Rumunijoje prezidento dinastija valdo kraštą ir žinoma, nenori prarasti gero gyvenimo. Prezidento žmona yra jo padėjėja ir turi įtakos politbiure. Prezidentas Nicolae Ceausescu, komunistų partijos kongrese, penkias valandas trukusioje kalboje prižadėjo neapleisti „mokslinio socializmo", kol jis vadovaus kraštui. Partija negalinti atsisakyti savo revoliucinės istoriškos pareigos ir priimti kapitalizmą. Kita proga prezidentas pareikalavo, kad Kremlius panaikintų 1939 m. Nacių-Sovietų Paktą ir leistų Moldavijai (buvusiai Besarabijai) prisijungti prie Rumunijos, bet Moldavija nori būti visiškai savarankiška.

Gruzija reikalauja nepriklausomybės

Gruzijos parlamentas priėmė įstatymą, pagal kurį kraštas pasilaiko teisę atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos. Jis įspėjo Kremlių, kad jeigu jis tam priešinsis, Gruzija skaitys save jau išstojusia iš Sovietų Sąjungos. Tautinį judėjimą prieš kurį laiką numalšino sovietų kariai sostinėje Tbilise, kur žuvo 20 žmonių.

Lenkijos premjeras Kremliuje

Pirmą kartą nekomunistas satelitinės valstybės premjeras susitiko su Gorbačiovu. Lenkijos premjeras Mazowiecki ta proga aplankė ir Katyną, kur 15.000 lenkų karininkų buvo sovietų nužudyti. Mazowiecki pareikalavo, kad būtų atidaryti Stalino laikų archyvai kurie parodytų tų laikų sovietų nusikaltimus. Taipgi jis pridėjo, kad būtų pagalvota apie kompensaciją nužudytų karininkų šeimoms.

Smerkiama Afrika

Nelauktai žiauriai buvo pasmerktos nepriklausomos Afrikos valstybės, kurios nesugeba ar nenori savęs tvarkyti. Tai padarė Pasaulio Bankas savo pranešime, kuriame rašoma, kad per 30 metų po atgavimo nepriklausomybės tos valstybės nepadarė jokios pažangos ir kad korupcija, civiliniai karai, karinės išlaidos, blogi nutarimai nė kiek nesumažėjo. Bankas pažymi, kad kol nebus panaikinta korupcija, tolimesnė piniginė parama nieko gero neatsieks.